

**2024_Anul TRIBUNA 140 (XIII): săracul a fost mai darnic decât milionarul?
- ori declari, că ai vândut „Tribuna” comitetului, ori ea nu va mai reapărea!
- să devie cei mai blegi oameni?**

Cauzele retragerii d-lui Dr. Ioan Rațiu?

... primul asalt spre a scoate „Tribuna” din mâinile „Tribuniștilor”

În vara anului 1893 d-l Dr. Ioan Rațiu era accesibil pentru politica aceasta!

Ori declari, că ai vândut „Tribuna” comitetului, ori ea nu va mai reapărea!

S’a hotărît ... în «consfăturile intime», că trebuie să mai fie înlăturați încă trei oameni: Eugen Brote, Vasile Lucaciu, Aurel Popoviciu!

săracul a fost mai darnic decât milionarul?
d-l Eugen Brote, dând mai mult, a câștigat pentru noi proprietatea „Tribunei”!

Românii au să devie cei mai blegi oameni?

Parola era: întreaga tinerime să se adune împrejurul lui Aurel Popoviciu ...

1884
Anul Tribuna 140
2024

În broșura „TRIBUNA și TRIBUNIȘTII”, scriitorul Ioan Slavici - fondatorul cotidianului Tribuna - a prezentat în capitolul „Cauzele retragerii d-lui Dr. Ioan Rațiu”, atât greutățile înființării cotidianului sibian, dar și lupta pentru conducerea ziarului politic; continuăm reproducerea: «D-l V. Babeș a fost ridicat în fruntea partidului; s’a folosit însă de pozițiunea sa spre a zădărnici silințele celor ce voiau să execute hotărârile conferenței. Comitetul însă voia să meargă înainte. S’a hotărît deci, în «consfăturile intime», că trebuie să mai fie înlăturați încă trei oameni: Eugen Brote, Vasile Lucaciu și Aurel Popoviciu. Acesta e rostul celei din urmă goane. Nemernici am fi fost, dacă am fi lăsat să se facă și cu aceștia trei experiențele făcute cu mine. Hotărîta odată goana aceasta, guvernul ungar și cei ce primiseră angajamentul de a-i face „serviciile amicale” erau interesați ca totul să se petreacă fără prea mult smogot. S’a făcut deci **primul asalt spre a scoate „Tribuna” din mâinile „Tribuniștilor”**. D-l Dr. Alexandru Mocsonyi a cerut, ca acționar, lichidarea „Institutului Tipografic”, deci punerea în vânzare a tipografiei și a „Tribunei”. Amicii mei, cari reprezentau peste 1/2 din acțiuni, au primit propunerea aceasta și au însărcinat pe săracul Eugen Brote să liciteze alături cu milionarul Dr. Alexandru Mocsonyi. Ei bine, **săracul a fost mai darnic decât milionarul, și d-l Eugen Brote, dând mai mult, a câștigat pentru noi proprietatea „Tribunei”**».

Prin aceasta, situațiunea, înăspriată după retragerea d-lui V. Babeș, a devenit și mai aspră. Părintele V. Lucaciu a fost greu osândit în mai multe procese de odată și purtat timp de aproape doi ani din temniță în temniță; d-lui Aurel Popoviciu i s’a făcut, lui și numai lui dintre toți tinerii universitari, un proces pentru „Replică” și pentru „Memorand”; iar d-l Eugen Brote a fost tras în judecată și pentru „Replică” și pentru „Memorand”, iarăși el singur dintre toți membrii comitetului executiv.

Mai clar nu putea să fie pusă tema. Înlăturați pe aceștia, ca să ne putem înțelege cu cei-lalți. Interesul nostru era deci să izolăm pe cei ce voiau să înlătore pe cei mai destoinici dintre soții noștri de luptă.

Procesele pornite de guvernul ungar erau „monstruoase”; trebuia deci să ne bucurăm de ele și să ne dăm silința de a-i face să le dea dimensiuni încă mai „monstruoase”. **Parola era: întreaga tinerime să se adune împrejurul lui Aurel Popoviciu**, care nu e decât unul dintre executorii hotărârilor luate de ea; întregul popor să se adune împrejurul lui Eugen Brote, care nu e decât unul dintre executorii hotărârilor luate conform cu stăruințele lui.

Din acest punct de vedere au fost conduse lucrările în timpul instrucțiunii. În procesul „**Replicii**” nu am reușit, dar în al „**Memorandului**” guvernul a fost în cele din urmă nevoit să tragă în judecată cel puțin pe întregul comitet executiv.

Până aici lucrările au mers bine; de aici înainte însă au început să se dea pe față slăbiciunile omenești.

Acela, care știe să judece și îi cunoaște pe Maghiari, trebuia să fie convins, că așa numai de capul lor nu se avîntă ei în aceste procese „monstruoase”. Ei nu și-au dat, în suficiența lor nemeșească, nici-odată cestiunile ce voiau să resolve; au fost deci amăgiți de „amicii” lor Români, care, tot atât de suficienți, credeau că Eugen Brote, V. Lucaciu ori Aurel Popoviciu pot să fie înlăturați cum fusesem eu, care n’am ținut nici-odată să nu fiu înlăturat, și că, înlăturați odată aceștia, **Românii au să devie cei mai blegi oameni**. Tocmai de aceea puteam să fim pe deplin mulțumiți cu colosala prostie, la care l’au împins pe guvernul ungar, și să nu le mai facem și cheful de a intra în temniță.

După indignațiunea generală, pe care aceste procese o produsese ră nu nu mai în poporul român, ci tot odată și în Europa, atitudinea acușătorilor se indică prin chiar natura lucrurilor: ei trebuiau să profite de indignațiunea generală, să părăsească țara, să declare printr’un manifest adresat poporului că nu consideră pe jurații din Cluj ca judecători, ci ca violentatori, să adreseze Împăratului un nou memoriu și să se risipească prin țările apusene, ca să continue lupta ca emigrațiune de oameni ai ordinii.

În vara anului 1893 d-l Dr. Ioan Rațiu era accesibil pentru politica aceasta. În Noembrie însă, d-sa a venit la București ca să ia înțelegere cu d-nii Eugen Brote și Aurel Popoviciu, primii emigrați. Guvernul de aici se afla în cea mai mare strîmtorare. Acțiunea plănuită numai de aici putea să fie pornită; aici trebuia să fie „cartierul general”: d-nii Lascăr Catargiu și Petre Carp trebuiau deci să facă tot ceea-ce le sta prin putință, ca acușatii încă neemigrați să se prezente în fața juraților din Cluj, să se lepede de cei emigrați și să intre în temniță. Silințele lor n’au rămas zadarnice; după întîlnirea sa cu d-l L. Catargiu, d-l Dr. Ioan Rațiu, nu numai a devenit foarte „diplomat”, ci a pornit și al doilea asalt spre a scoate „**Tribuna**” din mâinile „**Tribuniștilor**”. S’au petrecut lucruri urîte, pe cari nu e nevoie să le știe și tinerii, în mâinile cărora vor ajunge cele scrise de mine. Tocmai de aceea mă simt dator a mărturisi, că nu pun aceste lucruri în sarcina d-lui Dr. Ioan Rațiu, pe care l’am socotit tot-deauna și-l socotesc și acum **om onorabil și doritor de bine**. Ele trebuiesc să fie puse în sarcina celor ce au abusat de strîmtorările noastre ale tuturor, de buna credință a unora dintre noi și de fireasca lipsă de „rutină” politică a câtor-va dintre fruntașii noștri, cărora nu li se poate cere să știe, așa a prima vista, ce fel de notă represintă oameni ca d-l Tache Ionescu ori d-l Nicu Filipescu în concertul nostru politic. Prins odată în clește, d-l Dr. Ioan Rațiu nu putea decât să se dea după cei ce strîngeau cleștele. **După ce d-l Eugen Brote a declarat că nu are nimic de vîndut, guvernul a suprimat „Tribuna”.**

D-l Dr. I. Rațiu a stăruit acum ca d-l Eugen Brote să vîndă, în „interesul cauzei”, Institutul și editurile lui. D-l Eugen Brote i-a răspuns, că pune „Tribuna” la dispozițiunea comitetului, care nu are decât să depună o nouă cauțiune, pentru ca „Tribuna” să reapară ca proprietate a vre-unei alte persoane, care se află la Sibiiu. S’a încheiat deci un contract de vînzare, act notarial, dar fictiv, în virtutea căruia firma s’a înregistrat pe numele d-lui Ioan Popa-Necșa, conducătorul zețării, ca cumpărător, deci nou proprietar. D-l Dr. Ioan Rațiu, care nu ținea să reapară „Tribuna”, ci ca d-l Eugen Brote să nu mai fie proprietar al ei, a pus alternativa: **„Ori declari, că ai vîndut „Tribuna” comitetului, ori ea nu va mai reapărea!”**.

Ce trebuia să facă d-l Eugen Brote, care era și el membru al comitetului și avea deplină încredere în majoritatea cea mare a soților săi de luptă? A făcut declarațiunea, pentru ca reparațiunea „Tribunei” să nu mai poată fi amînată, dar a luat în același timp toate precauțiunile, ca nimeni să nu poată abusa nepedepsit de declarațiunea stoarsă de la d-sa. Aveți, a zis d-sa, să-mi dați, bani numărați, ceea-ce după cărțile de comptabilitate am dat eu, adecă 12.000 florini, și al vostru e Institutul cu toate activele și pasivele lui. **Al vostru? - Al cui? - Al membrilor actuali ai comitetului**, - adecă și al mei, și al amicului meu Popoviciu. Fiind-că aceși noi proprietari erau risipiți, purtarea de grijă pentru „Institut” și editurile lui urma să fie încredințată d-lor Dr. Ioan Rațiu, Nicolae Cristea, Daniil Barcianu, Dimitrie Comșa și Septimiu Albini, care erau cu locuința la Sibiiu.

D-l Popa Necșa a scris deci un act notarial, tot fictiv, prin care declară că s’a împrumutat de la acești cinci domni cu 19.500 florini, prețul „Institutului”, cu cauțiuni cu tot, și că le dă acestor creditori dreptul de a administra averea cumpărată din banii lor. Poate să fie d-l Tache Ionescu și Ioan Gură-de-Aur, și mare chițibușar, dar după acest aranjament tot nu putea să scoată „Tribuna” de la cei cinci, dintre care patru au adus mari jertfe și au ostenit mult pentru ea. D-l Dr. Ioan Rațiu a declarat deci că nu primește acest aranjament și că „Tribuna” nu va reapărea decât dacă d-l Popa-Necșa va subscrie altă declarațiune, prin care îl recunoaște numai pe d-sa singur creditor și în drept de a administra»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2024-tribuna-140-13-saracul-a-fost-mai-darnic-decat-milionarul-ori-declari-ca-ai-vandut-tribuna-comitetului-ori-ea-nu-nu-va-mai-reaparea-sa-devie-cei-mai-blegi-oameni-174957.html>

În: Tribuna, 25 martie 2024

2024_Anul TRIBUNA 140 (XIII): săracul a fost mai darnic decât milionarul?
- ori declari, că ai vândut „Tribuna” comitetului, ori ea nu va mai reapărea!
- să devie cei mai blegi oameni?

Cauzele retragerii d-lui Dr. Ioan Rațiu?

... primul asalt spre a scoate „Tribuna” din mâinile „Tribuniștilor”

În vara anului 1893 d-l Dr. Ioan Rațiu era accesibil pentru politica aceasta!

Ori declari, că ai vândut „Tribuna” comitetului, ori ea nu va mai reapărea!

1884 Anul Tribuna 140 2024

S’a hotărât ... în «consfăturile intime», că trebuie să mai fie înlăturați încă trei oameni: Eugen Brote, Vasile Lucaciu, Aurel Popoviciu!

săracul a fost mai darnic decât milionarul?
d-l Eugen Brote, dând mai mult, a câștigat pentru noi proprietatea „Tribunei”!

Românii au să devie cei mai blegi oameni?

Parola era: întreaga tinerime să se adune împrejurul lui Aurel Popoviciu ...

În broșura „TRIBUNA și TRIBUNIȘTII”, scriitorul Ioan Slavici - fondatorul cotidianului Tribuna - a prezentat în capitolul „Cauzele retragerii d-lui Dr. Ioan Rațiu”, atât greutățile înființării cotidianului sibian, dar și lupta pentru conducerea ziarului politic; continuăm reproducerea: «D-l V. Babeș a fost ridicat în fruntea partidului; s’a folosit însă de pozițiunea sa spre a zădărnici silințele celor ce voiau să execute hotărârile conferinței. Comitetul însă voia să meargă înainte. S’a hotărât deci, în «consfăturile intime», că trebuie să mai fie înlăturați încă trei oameni: Eugen Brote, Vasile Lucaciu și Aurel Popoviciu. Acesta e rostul celei din urmă goane. Nemernici am fi fost, dacă am fi lăsat să se facă și cu aceștia trei experiențele făcute cu mine. Hotărâtă odată goana aceasta, guvernul ungar și cei ce primiseră angajamentul de a-i face „serviciile amicale” erau interesați ca totul să se petreacă fără prea mult smogot. S’a făcut deci primul asalt spre a scoate „Tribuna” din mâinile „Tribuniștilor”. D-l Dr. Alexandru Mocsony a cerut, ca acționar, lichidarea „Institutului Tipografic”, deci punerea în vânzare a tipografiei și a „Tribunei”. Amicii mei, cari reprezentau peste 1/2 din acțiuni, au primit propunerea aceasta și au însărcinat pe săracul Eugen Brote să liciteze alături cu milionarul Dr. Alexandru Mocsonyi. Ei bine, săracul a fost mai darnic decât milionarul, și d-l Eugen Brote, dând mai mult, a câștigat pentru noi proprietatea „Tribunei”.

Prin aceasta, situațiunea, înăspriată după retragerea d-lui V. Babeș, a devenit și mai aspră. Părintele V. Lucaciu a fost greu osândit în mai multe procese de odată și purtat timp de aproape doi ani din temniță în temniță; d-lui Aurel Popoviciu i s’a făcut, lui și numai lui dintre toți tinerii universitari, un proces pentru „Replică” și pentru „Memorand”; iar d-l Eugen Brote a fost tras în judecată și pentru „Replică” și pentru „Memorand”, iarăși el singur dintre toți membrii comitetului executiv.

Mai clar nu putea să fie pusă tema. Înlăturați pe aceștia, ca să ne putem înțelege cu cei-lalți.

Interesul nostru era deci să izolăm pe cei ce voiau să înlăture pe cei mai destoinici dintre soții noștri de luptă.

Procesele pornite de guvernul ungar erau „monstruoase”; trebuia deci să ne bucurăm de ele și să ne dăm silința de a-i face să le dea dimensiuni încă mai „monstruoase”. **Parola era: întreaga tinerime să se adune împrejurul lui Aurel Popoviciu**, care nu e decât unul dintre executorii hotărârilor luate de ea; întregul popor să se adune împrejurul lui Eugen Brote, care nu e decât unul dintre executorii hotărârilor luate conform cu stăruințele lui.

Din acest punct de vedere au fost conduse lucrările în timpul instrucțiunii. În procesul „**Replicei**” nu am reușit, dar în al „**Memorandului**” guvernul a fost în cele din urmă nevoit să tragă în judecată cel puțin pe întregul comitet executiv.

Până aici lucrările au mers bine; de aici înainte însă au început să se dea pe față slăbiciunile omenești.

Acela, care știe să judece și îi cunoaște pe Maghiari, trebuia să fie convins, că așa numai de capul lor nu se avîntă ei în aceste procese „monstruoase”. Ei nu și-au dat, în suficiența lor nemeșească, nici-odată cestiuile ce voiau să resolve; au fost deci amăgiți de „amicii” lor Români, care, tot atât de suficienți, credeau că Eugen Brote, V. Lucaciu ori Aurel Popoviciu pot să fie înlăturați cum fusesem eu, care n’am ținut nici-odată să nu fiu înlăturat, și că, înlăturați odată aceștia, **Românii au să devie cei mai blegi oameni**. Tocmai de aceea puteam să fim pe deplin mulțumiți cu colosala prostie, la care l’au împins pe guvernul ungar, și să nu le mai facem și cheful de a intra în temniță.

După indignațiunea generală, pe care aceste procese o produsese, nu numai în poporul român, ci tot odată și în Europa, atitudinea acușătorilor se indică prin chiar natura lucrurilor: ei trebuiau să profite de indignațiunea generală, să părăsească țara, să declare printr’un manifest adresat poporului că nu consideră pe jurații din Cluj ca judecători, ci ca violentatori, să adreseze Împăratului un nou memoriu și să se risipească prin țările apusene, ca să continue lupta ca emigrațiune de oameni ai ordinii.

În vara anului 1893 d-l Dr. Ioan Rațiu era accesibil pentru politica aceasta. D-l Dr. I. Rațiu a stăruit acum ca d-l Eugen Brote să vîndă, în „interesul cauzei”, Institutul și editurile lui. D-l Eugen Brote i-a răspuns, că pune „Tribuna” la dispozițiunea comitetului, care nu are decât să depună o nouă cauțiune, pentru ca „Tribuna” să reapară ca proprietate a vre-unei alte persoane, care se află la Sibiiu. S’a încheiat deci un contract de vînzare, act notarial, dar fictiv, în virtutea căruia firma s’a înregistrat pe numele d-lui Ioan Popa-Necșa, conducătorul zețariei, ca cumpărător, deci nou proprietar. D-l Dr. Ioan Rațiu, care nu ținea să reapară „Tribuna”, ci ca d-l Eugen Brote să nu mai fie proprietar al ei, a pus alternativa: „**Ori declari, că ai vîndut „Tribuna” comitetului, ori ea nu va mai reapărea!**”.

Ce trebuia să facă d-l Eugen Brote, care era și el membru al comitetului și avea deplină încredere în majoritatea cea mare a soților săi de luptă? A făcut declarațiunea, pentru ca reparațiunea „Tribunei” să nu mai poată fi amînată, dar a luat în același timp toate precauțiunile, ca nimeni să nu poată abusa nepedepsit de declarațiunea stoarsă de la d-sa. Aveți, a zis d-sa, să-mi dați, bani numărați, ceea-ce după cărțile de contabilitate am dat eu, adecă 12.000 florini, și al vostru e Institutul cu toate activele și pasivele lui. **Al vostru? - Al cui? - Al membrilor actuali ai comitetului**, - adecă și al meu, și al amicului meu Popoviciu. Fiind-că aceși noi proprietari erau risipiți, purtarea de grijă pentru „Institut” și editurile lui urma să fie încredințată d-lor Dr. Ioan Rațiu, Nicolae Cristea, Daniil Barcianu, Dimitrie Comșa și Septimiu Albini, care erau cu locuința la Sibiiu.

D-l Popa Necşa a scris deci un act notarial, tot fictiv, prin care declară că s'a împrumutat de la aceşti cinci domni cu 19.500 florini, preţul „Institutului”, cu cauţiuni cu tot, şi că le dă acestor creditori dreptul de a administra averea cumpărată din banii lor. Poate să fie d-l Tache Ionescu şi Ioan Gură-de-Aur, şi mare chiţibuşar, dar după acest aranjament tot nu putea să scoată „Tribuna” de la cei cinci, dintre care patru au adus mari jertfe şi au ostenit mult pentru ea. D-l Dr. Ioan Raţiu a declarat deci că nu primeşte acest aranjament şi că „Tribuna” nu va reapărea decât dacă d-l Popa-Necşa va subscrie altă declaraţiune, prin care îl recunoaşte numai pe d-sa singur creditor şi în drept de a administra».

În Noembrie însă, d-sa a venit la Bucureşti ca să ia înţelegere cu d-nii Eugen Brote şi Aurel Popoviciu, primii emigraţi. Guvernul de aici se afla în cea mai mare strîmtorare. Acţiunea plănuită numai de aici putea să fie pornită; aici trebuia să fie „cartierul general”: d-nii Lascăr Catargiu şi Petre Carp trebuiau deci să facă tot ceea-ce le sta prin putinţă, ca acuzaţii încă neemigraţi să se prezente în faţa juraţilor din Cluj, să se lepede de cei emigraţi şi să intre în temniţă. Silinţele lor n'au rămas zadarnice; după întâlnirea sa cu d-l L. Catargiu, d-l Dr. Ioan Raţiu, nu numai a devenit foarte „diplomat”, ci a pornit şi al doilea asalt spre a scoate „Tribuna” din mâinile „Tribuniştilor”. S'au petrecut lucruri urîte, pe cari nu e nevoie să le ştie şi tinerii, în mâinile cărora vor ajunge cele scrise de mine. Tocmai de aceea mă simt dator a mărturisi, că nu pun aceste lucruri în sarcina d-lui Dr. Ioan Raţiu, pe care l'am socotit tot-deauna şi-l socotesc şi acum **om onorabil şi doritor de bine**. Ele trebuesc să fie puse în sarcina celor ce au abusat de strîmtorările noastre ale tuturor, de buna credinţă a unora dintre noi şi de fireasca lipsă de „rutină” politică a câtor-va dintre fruntaşii noştri, cărora nu li se poate cere să ştie, așa a prima vista, ce fel de notă represintă oameni ca d-l Tache Ionescu ori d-l Nicu Filipescu în concertul nostru politic. Prins odată în cleşte, d-l Dr. Ioan Raţiu nu putea decât să se dea după cei ce strîngeau cleştele. **După ce d-l Eugen Brote a declarat că nu are nimic de vîndut, guvernul a suprimat „Tribuna”.**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2024-tribuna-140-13-saracul-a-fost-mai-darnic-decat-milionarul-ori-declari-ca-ai-vandut-tribuna-comitetului-ori-ea-nu-nu-va-mai-reaparea-sa-devie-cei-mai-blegi-oameni-174960.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with the Tribuna logo and the text "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the navigation bar, there is a red header with various menu items: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna de nord, and Centrul Cultural. The main content area displays the article title "2024 Tribuna 140 (13): săracul a fost mai darnic decât milionarul? - ori declari, că ai vândut „Tribuna” comitetului, ori ea nu nu va mai reapărea! - să devie cei mai blegi oameni?". Below the title, there is a small image of a man in a suit pointing upwards. The article is dated 25.03.2024 at 10:56 and has 99 views and 0 comments.

În: *Tribuna*, 25 martie 2024